Poštarina plaćena u gotovom

Vjesnik
biskupije đakovačke

God. V. Đakovo, prosinac 1952. Broj 12

Svećeniče! I ti si samo čovjek!

„Grande profundum est ipse homo !"
(Sv. Augustin)

Najčudnovatije pitanje, koje je jedan čovjek postavio Bogu, stoji u knjizi Jobovoj: „Zar sam ja more ili divlja neman, da si me tako sa sviju strana okružio zatvorom" (Job 7,12).

Gospodin Bog je imao razloga, da je tako učinio, radi posebnog položaja, koji čovjek ima u ovom svijetu. On je mali mikrokozmos u velikom makrokozmosu! Sa stvarima ima zajedničko to, da postoji, sa biljkama, da živi, sa životinjama, da osjeća, a s anđelima, da spoznaje. Po milosti, uzdignut je čak i u svijet samoga Gospodina Boga. Čovjek je misteriozna kompozicija svjetova.

No, ta monolitna građevina, koja se zvala čovjek, kakva je bila, kad je bila stvorena, i kakva je trebala biti po Božjem određenju kroz cijelu povijest, razbijena je bunom protiv Boga, istočnim grijehom. U prah je bačena trostruka kruna, koju je Gospodin Bog dao svome mezimčetu među stvorovima: kruna naravi, kruna milosti i kruna slave . . . I tako je simbioza svjetova u malom čovjeku pretvorena u kaos!

Ovako bi i ostalo kroz svu vječnost, da nije sam Bog ponukan milosrđem i ljubavlju, došao tražiti ono što je izgubljeno, i stvorio novu sintezu Boga-Čovjeka, da bude prototip svima ljudima, kako će ostvarivati u svojem životu čovjeka, Božanski život vjere i milosti, koji će uzrasti visoko, visoko, i donijeti konačne plodove u životu slave . . .

To je razlog, da je Gospodin Bog okružio čovjeka svim zakonima, koji vladaju u svim drugim svjetovima, počevši od nežive prirode, pa do samog žtvota u Bogu. Za njega vrijede i fizički i kemički i fiziološki i psihofizički zakoni; njemu mora služiti kao putokaz glas njegove savjesti, ali i glas, koji je nekada progovorio u potresu, grmljavini i jeki anđeoskih trublja sa Sinaja. Kao tihi glas mu neprestano odjekuje: „Po tom će svijet prepoznati, da ste moji učenici, ako se budete ljubili među sobom . . ." Dok u najboljim svojim časovima i u dubinama svoje duše osjeća, da je imao pravo onaj Glas, koji je govorio siromašnom, radnom i neukom narodu, koji je silno trpio od gubitka slobode i od čežnje za Mesijom: Blaženi siromašni duhom . . . Blaženi čisti srcem . . . Blaženi gladni . . . Blaženi blagi, milosrdni, koji trpite progonstvo . . . A sve radi toga, jer će Boga vidjeti, jer će se veseliti, jer će se nasititi i jer će se sinovi Božji nazvati . . . Ti zakoni, kao da su glas, tiho dozivanje, neprestano, ali nevidljivo svuda nazočnog nebeskog Oca, koji nas preko njih vodi k sebi . . . Tim se putem ide k svetosti i k sreći, a završava se u divnom društvu anđela i s njihovom službom proslave Boga kroz vjekove u općinstvu svetih . . .

Ali, radi istočnoga grijeha, čovjek je ranjen u svojoj prirodi. On je u nekom ukletom stanju neprestane bune i nemira; nezadovoljstva i protesta prema čemu sva elementarna sila prirode i slijepi nagoni životinja daleko zaostaju . . . Čovjek je bolestan u svojoj srži, a ta bi se bolest mogla nazvati nekom permanentnom groznicom cijelog čovjekovog bića. Zato lijepo veli sv. Ambrozije:

„Febris enim nostra, avaritia est; febris nostra iracundia est.“

Baš radi takvoga stanja u samome sebi, čovjek je tako sklon, da pođe za zamamnim došaptavanjem svojih sjetila, koja mu crtaju svijet u duginim bojama najrazličitije sreće, pa zato podliježe iluzijama i zabludama. — One ga dovode do bezobzirne trke za srećom, koja traje bez predaha kroz cijeli život i na koncu se raspukne kao mjehur od sapunice . . .

Te dvije slabosti čovjekove neprestano podžaruje i potpaljuje onaj, koji stoji kao druga nevidljiva realnost sa svojom paklenskom grimasom iza cijeloga svijeta i pod svaku cijenu hoće čovjeka učiniti dionikom svoga prokletstva u vječnim mukama . . .

Čovjek je razapet između ove dvije skrajnosti. U njemu je tolika napetost, da će, ako popusti na jednoj strani, odletjeti vučen silom teže poput meteora u suprotnu skrajnost, a da nije u stanju, da se zaustavi . . .

Zato je čovjek veliko razbojište i na njega bi se mogle s punim pravom primijeniti Mažuranićeve riječi: Do dva svijeta gdje se kolju, Mejdan dijele na tvom polju . . .

Svećeniče, da li si ti toga uvijek svijestan? Nemoj se uljuljavati u milost svoga svećeničkog reda! To je samo možda još skliskiji put. Slušaj, što ti veli sveti Augustin: Crede mihi, episcopus sum, veritatem loquor in Christo, non mentior: cedros Libani et gregum arietes . . . corruisse vidi, de quorum casu non magis praesumebam, quam Gregorii Nazianzeni aut Ambrosii.

Potaknuti tom strahovitom mogućnošću, koja bi svakoga od nas mogla zadesiti, iznosimo ne samo veličinu, kojom je zaogrnut čovjek kao svećenik, nego i provaliju, u koju bi svećenika kao čovjeka mogla strovaliti njegova strast, svijet i đavao. Pascal je tu misao ovako snažno izrazio: „Opasno je čovjeku prečesto pokazivati, kako vrlo sliči životinji, a da mu se ne govori o njegovoj veličini. Ali, još je opasnije pokazivati mu njegovu veličinu bez njegove niskosti, a još je opasnije ne dati mu jedno ni drugo.“

Ali, da nam ne bi naše iznošenje ovoga problema ljudske slabosti došlo pod udar satire sv. Augustina, koji veli: „Fuerunt ergo quidam philosophi de virtutibus et vitiis subtilia multa tractantes, dividentes, definientes, ratiocinantes, acutissima concludentes, libros implentes, suam sapientiam buccis crepantibus ventilantes“ — zato ćemo svaki puta uzeti po jednu ličnost i na njoj kao žalosnom uzoru vidjeti sudbinu onih, koji ne samo da su pitali poput Joba, zašto ih je Bog okružio zakonima kao zatvorom, nego su rastrgali Božje „okove“ i pobjegli iz „tamnice“ Božjih zakona, i uživajući u lažnoj slobodi i sreći propali privremeno ili zauvijek.

Da nas Gospodin Bog uvijek sačuva od toga bijega, molimo prekrasnu molitvu korizmene liturgije: „Deus, qui conspicis omni nos virtute destitui: interius exteriusque custodi; ut ab omnibus adversitatibus muniamur in corpore, et a pravis cogitationibus mundemur in mente“.

UZ GODIŠNJICU POSVETE

đakovačke biskupije Bezgrješnom Srcu Marijinu

Cijela se naša đakovačka biskupija na blagdan Bezgrješnog Začeća Bl. Dj. Marije prošle godine na svečani način posvetila Bezgrješnom Srcu Marijinu. Veliki taj događaj imade svoje značenje ne samo za dane, koje mi proživljavamo, nego i za buduća vremena i pokoljenja. Ona će zaorati duboku brazdu u nutarnjem životu đakovačke biskupije

Odlučivši se na ovo djelo, slijedili smo primjer Svetoga Oca Pape Pija XII., koji je na isti blagdan god. 1942. posvetio cijelu Crkvu i cijeli rod ljudski Bezgrješnom srcu, kako nam to svjedoči drugi nokturn novoga oficija Bezgrješnog Srca: „Summus Pontifex Pius duodecimus. . . anno millesimo nongentesimo quadragesimo secundo, bello atrocissimo per orbem fere totum ingravescente, infinitas populorum aerumnas miserans, pro sua in Matrem caelestem pietate ac fiducia genus hominum universum illius Cordi benignissimo obsecratione solemni enixe commendavit. . .“

Sveti Otac nije smatrao djelo konsekracije Bezgrješnom Srcu Marijinu dovršenim tim, što je sam tu posvetu izvršio, nego je i očekivao, kako i sama narav stvari zahtijeva, da će takovu posvetu učiniti i pojedine biskupije, župe, pa i obitelji i pojedinci. Razabiremo to iz raznih Papinih alokucija i pisama, kao n. p. iz encikličkog pisma izdanog uoči svibnja 1948. U njemu Sv. Otac komemorira konsekraciju Bezgrješnom Srcu Marijinu ovim riječima: „Quemadmodum Decessor Noster Leo XIII.

sub vicesimi saeculi exordium, universam hominum communitatem Sacratissimo Cordi consecratum voluit, ita nos pariter quasi humanae familiae divinitus redemptae personam gerentes, eam voluimus Immaculato etiam Sanctissimae Virginis Cordi solemniter dedicare." A onda Sveti otac nadodaje riječi na nas veoma značajne:

„Id agant optamus omnes, quotiescumque opportunitas suadeat, non modo in singulis dioecesibus atque paroeciis, sed in domestico etiam uniuscujusque convictu. Ita enim speramus, ut ex hac privata ac publica consecratione uberiora oriantur beneficia caelestia" (A.A.S. 1948. pag. 171.).

Sv. Otac dakle pretpostavlja, da će ovu posvetu učiniti i pojedine biskupije i župe, a potiče, da ju učine i pojedine obitelji, pa i pojedinci. Ističe, da od ove, kako javne tako i privatne posvete, očekuje posebnu nebesku pomoć u velikim potrebama današnjice, kojima ljudske mogućnosti ne mogu doskočiti: „Cum humanae opes non pares neque idoneae viderentur, ad miserentissimum Redemptorem nostrum supplices confugimus, potenti interposito patrocinio Cordis Mariae Virginis" (L. c.)

Ovo što je Sveti Otac toliko želio i očekivao u onaj svečani čas, kad je u Bazilici sv. Petra, okružen velikim mnoštvom vjernika, obavljao posvetu Bezgrješnom Srcu, to je đakovačka biskupija na prošli blagdan Bezgrješnog Začeća i ostvarila.

No kao što sam Papa nije smatrao ovo svoje djelo dovršenim tim, što ga je sam učinio, makar i u ime cijele Crkve, što više u ime cijeloga roda ljudskoga, tako ni mi ne možemo smatrati posvetu đakovačke biskupije Bezgrješnom Srcu dovršenim, nego je sada na nama dušobrižnicima, da to djelo kod svojih vjernika dalje promičemo i produbljujemo. U tome će dušobrižnici naći jako pomagalo oko čuvanja i dizanja duha kod svojih vjernika uopće. A kao uvijek, tako će se i u ovom duhovnom poduzeću potvrditi iskustvo kršćanske tradicije: Po Mariji k Isusu; po Srcu Marijinu k Srcu Isusovu. U tom je smislu posveta Srcu Marijinu samo nužna nadopuna posvete Srcu Isusovu.

Ne možemo ovdje prešutjeti jednu posebnu okolnost, u kojoj je posveta đakovačke biskupije Bezgrješnom Srcu izvršena. Naime prije pedeset godina - na Petrovo god. 1901. posvetio je Strossmayer đakovačku biskupiju Presvetom Srcu Isusovu. U pedesetoj godišnjici ove konsekracije, na blagdan Bezgrješnog Začeća Bl. Dj. Marije posvetili smo svoju biskupiju Bezgrješnom Srcu Marijinu, onom istom nakanom i radi istih motiva, radi kojih je to Papa učinio s obzirom na cijelu Crkvu i rod ljudski uopće — naime, da svojoj biskupiji otvorimo „largiorem Mariae misericordiae venam" (A.A.S. 1948., pag. 493.).

Posveta đakovačke biskupije Presvetom Srcu Isusovu na Petrovo 1901. obavljena je na najsvečaniji način, a detaljno opisana u Glasniku Đakovačke Biskupije g. 1901. Pisac, koji je slavlje opisao, zaključuje riječima: „Proslavljeni biskup Josip Juraj Strossmayer, koji je cijelu svoju biskupiju stavio pod zaštitu Presvetog Srca Isusova, upravo je ovim činom svojim digao uspomenu svoju do vrhunca slave" (Glasnik 1901. str. 124.). Možda su ove riječi prije pedeset godina bile i neka retorska exageracija. Ali danas, nakon što je Biskupija kroz dugi niz godina brala obilne plodove ove posvete, možemo i bez retorskog uvećavanja ustvrditi, da ona zaista spada među najveća djela Strossmayera. Nijesmo dakle mogli ništa korisnije i uzvišenije učiniti, nego da se ova posveta po cijeloj Biskupiji obnovi, te ča joj se nadoda posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu u smislu posvete Pape Pija XII.

Haec doce et exhortare

(Nacrti za propovijedi o glavnim kršć. istinama)

Ovim brojem počinjemo novi ciklus propovijedi. Predmet im je iz moralnog bogoslovlja, a teme su slijedeće:

I. Uvodne propovijedi

1. Svrha ljudskog života - Bog. — 2. Čovjek je slobodno biće. — 3. Bog pokazuje put u nebo. — 4. Prekršaj zapovijedi - Grijeh.

II. Zapovijedi: vjere, ufanja i ljubavi

5. Tri zlatne osnovne veze s Bogom - Vjera, ufanje i ljubav. — 6. Bezvjerstvo prokletstvo čovjeka. — 7. Bez Boga ne možemo živjeti.

III. Deset zapovijedi Božjih

8. Svrha i važnost deset Božjih zapovijedi. — 9. Što Bog zapovijeda u I. zapovijedi? — 10. Što Bog zabranjuje u I. zapovijedi? — 11. Štovanje Bl. Dj. Marije i Svetaca. — 12. Sveti se ime Tvoje. — 13. Zavjet. — 14. Prisega i bogmanje. — 15. Sveta Misa. — 16. Liturgija

sv. Mise. — 17. Nedjeljni počinak i praznovanje. — 18. Dužnosti djece prema roditeljima. — 19. Majka, otac, roditelji, dužnost odgoja. — 20. Poglavari i podložnici. — 21. Dužnosti prema Crkvi. — 22. Bog je zaštitnik naših života. — 23. Samoubojstvo. — 24. Pobačaj. — 25. Pijanstvo. — 26. Bez ljage do oltara. — 27. Pogibelji za sv. čistoću. — 28. Posljedice nečistog grijeha. — 29. Bračna nevjera. — 30. Svećenički celibat. — 31. Čuvari sv. čistoće. — 32. Pravedno sticanje dobara. — 33. Nepravedno sticanje dobara. — 34. Kapitalizam i socijalizam. — 35. Dužnost restitucije. — 36. Osobna prava čovjeka. — 37. Nepravde protiv ljudskog dostojanstva. — 38. O braku - Priprava za brak. — 39. Sloboda pri stupanju u brak. — 40. Nerazrješivost braka. — 41. Mješoviti brak.

IV. Crkvene zapovijedi

42. Post i nemrs. — 43. Priprava za sv. ispovijed. — 44. Krist - ideal ćudorednog života. — 45. Bl. Gospa i Sveci - naši Uzori.

1. Svrha ljudskog života — Bog

Kršćanski povjesničar iz VIII. vijeka zabilježio je ovu zgodu: Jedne večeri su ratnici germanskog plemena bili sakupljeni u svojoj drvenjari. U pratnji poglavice dolazi redovnik - misionar. U času, kad su ulazili, uleti kroz otvorena vrata u kolibu neka ptica. Preplašena, nekoliko puta zaokruži prostorijom, a onda izleti kroz otvoreni dimnjak. Tada će poglavica misionaru: Jesi li vidio ovu pticu? Doletjela je iz tamne noći. Tko bi znao - odakle? Odletjela je u crnu noć. Tko bi znao - kuda? Takav je i ljudski život. Dalazimo iz zagonetne tame i odlazimo u još zagonetniji mrak. Ako nam znaš kazati: odakle dolazimo i kamo idemo, onda ćemo prihvatiti tvoju vjeru!

Predragi! Daj za čas pogledaj svoj život! Seljak si. Ustaješ ranom zorom, namiriš marvu, pa na posao. Svakog proljeća, ljeta, jeseni i zime - isti. Radiš po cijele dane, od rane zore do mrkle noći. U veče znojan, prašan, blatan, prozebao - mrtav od umora, padaš u krevet, da sutra nastaviš tamo, gdje si danas stao. Žena si. Kuhaš prije podne ručak. Opereš suđe. Spremaš večaru. Pereš i krpaš. Sutra isto. Prekosutra isto to. - Radnik si ili činovnik. Ustaješ svaki dan u isti sat, bez obzira na godišnju dob. Škrti doručak, pa put do radnog mjesta. Znaš ga već na pamet. Mogao bi ići i i žmireći. Ista prostorija, isti posao, ista lica. Tako danas, tako sutra, tako prekosutra.

Jesi li se ikada upitao, koju svrhu sve to ima? Mnogi su toliko zabavljeni tim poslovima, da jednostavno ne dospiju, da sebi i to pitanje postave. Žive iz dana u dan. Dođe i smrt. Tek, kad se nađu pred vratima vječnosti, - tek tada uviđaju, da nisu nikada ni pomislili, zašto su zapravo živjeli, koja je bila svrha njihovog života? Broj takvih je razmjerno malen. Velika većina to pitanje toliko i toliko puta postavlja. Odgovori su silno različiti. Rimljanin Marko Varo je dokazao, da filozofi njegovog doba daju 288 različitih odgovora i da se dijele na toliko grupa. Koliko bi odgovora bilo danas? Mislim da bi ih sve mogli podijeliti u dvije grupe. Odgovori nevjere - i odgovor vjere. Tu, na tom temeljnom pitanju se razilazimo.

I. Nevjera nam kaže: ***Svrha ljudskog života jesu: Zemaljska dobra, uživanje života, ljudska slava, čast i vlast, umjetnost i napredak.***

1. Jedan pjesnik u pjesmi pokazuje da sreća i zadovoljstva nije u zemaljskim dobrima. Oboli car od 100 država i jedini mu je lijek, da obuče košulju potpuno sretnog čovjeka. Mislio je da će takvoga lako naći. Pita bogataše i moćnike svoga carstva, ali ni jedan nije potpuno zadovoljan. Sluge zašle po cijelom kraljevstvu i nikako da nađu potpuno sretnog čovjeka. Kad su se vraćali, opaze na livadi starca, gologlava i bosa, gdje čuva dvije tri ovce. Upitaju i njega. On im odgovara da je sasma zadovoljan - potpuno sretan. Zatraže od njega da im skine košulju.

„Ovčar svoju dugu haljinu otvori:
- Ja košulje nemam! - tiho progovori."

2. Goethe u svom remek-djelu „Faustu" prikazuje tragediju svoga života i života svih onih, koji su sebi postavili cilj ovdje na zemlji. Faust, zasićen svim radostima života, a ipak razočaran, zapisuje đavlu svoju dušu, uz uvjet da ga ovaj učini sretnim. Đavao ga uvodi u raskošne dvorove, pomlađuje ga i vodi od užitka do užitka. Na koncu đavao ipak gubi okladu, jer je Faust uza sve to „nezadovoljan svaki čas."

Kralj Salamon dolazi na prijesto vrlo mlad. Mudar je i neobično bogat. Kako je sam priznao, nije sebi uskratio nikakva užitka, a i on na koncu života konstatira: „Taština nad taš-

tinama, sve je taština" (Eccle 1,2). Dobro je, da je imao čvrstu vjeru, inače bi završio kao neki američki mladić, koji je bio lijep i bogat a tražio je sreću u uživanju. Prošao je čijelu Ameriku, proputovao Evropu i pohlepno uživao život. Kad se vraćao kući, skoči s lađe u ocean, a u oprosnom listu je napisao: „Tražio sam sreću u Novom svijetu, tražio sam je u Starom svijetu, ali je nisam našao. Sada je idem tražiti na drugi svijet. . . ."

3. Kad je Aleksandar Veliki osvojio cijeli svijet, bio je silno nesretan, jer ima još svijeta nad zvijezdama, kojeg ne može osvojiti. Napoleon je iza toliko časti i slave završio kao prognanik na otoku sv. Heleni. Rijetko koji od velikih učenjaka i umjetnika je bio sasvim sretan i zadovoljan.

Zar je razumnom čovjeku uopće potrebno dokazivati, da cilj ljudskoga života nisu zemaljska dobra ili sjetilna uživanja, čast i slava ljudska?

Najbolji smo dokaz mi sami! Ako bi to bila svrha ljudskog života, što bi tada bilo s nama, koji se nismo rodili u kraljevskim palačama, nego u siromašnim kućama? Što je s nama, koji nemamo ni novaca, ni kuće ni zemlje - koji svagdanji kruh zarađujemo žuljevima svojih ruku? S nama, koji nemamo nikakve vlasti i koji ćemo uvijek morati raditi onako, kako viši odrede? Ne mogu svi biti generali - velika je većina običnih vojnika! Što je s nama, koji nemamo dara niti da razumijemo i osjetimo umjetnička djela, a kamo li da ih stvaramo? A šta je tek s onima, koji su se rodili bez očinjeg vida, bez ruku, bez nogu, bolesni, slaboumni?

U nama se buni cijela nutrina, mi kao ljudi glasno protestiramo protiv cilja, protiv svrhe, što ga je nevjera postavila ljudskom životu.

II. Vjera nam kaže: ***Svrha ljudskog života: proslaviti Boga.***

Vjera nas uči, da je Gospod Bog stvorio ovaj vidljivi svijet. I čovjek je, kao dio toga svijeta, izišao iz ruke Božje. Kao što mi svakom svom djelu određujemo svrhu - tako je i Bog kao stvoritelj svega - odredio svrhu svima svojim stvorovima. Koja je to svrha?

1. Općenita svrha svih stvorova, pa i čovjeka je: proslaviti Boga. Tu svrhu sva stvorenja nužno postižu.

a) Neživa priroda slavi Boga samim svojim bivstvovanjem. Kad potok veselo žubori niz obronke gora, kad rijeka polagano i svečano teče kroz doline, kad se more pruža u veličanstvenom miru ili kad se uzbuni, kad se stvore provalije, kad se dignu talasi, koji se uz silnu buku i pjenušanje razbijaju o hridine - nije li to proslava Boga? Boga slave vrhunci gora, pokriveni vječnim snijegom i ledom, kad zablistaju u sjaju žarkoga sunca. Kad se skupe tamni oblaci, zabljeskaju munje i gromovi zagrme - zar to nije proslava veličanstva Božjega? Ne podilazi li te čuvstvo veličine Božje, kad pogledaš divno zvjezdano nebo?

b) Biljke i životinje slave Boga svojim bilinskim i životinjskim životom. Kad se u proljeće priroda budi, kad zelena trava i milijuni cvjetova, kao najljepši sag, prekriju koru zemlje - zar to nije proslava Boga? Kad vrijedni mrav od zore do mraka neumorno ulazi i izlazi iz svoje kućice; kad srna s lanetom prolazi tihim šumskim stazama na sjenoviti potok - nije li i to proslava Boga?

c) Pa i čovjek samim bivstvovanjem svojim slavi Boga. Pogledaj ga dobro. Tu glavu, koja se k nebu diže. To lice, iz kojeg odsijeva neumrla duša! Po oko, u kojem se vječnost zrcali! Taj glas, kojega ni jedan instrument ljepotom nije nadvisio! Zaista se moraš zadiviti mudrosti Stvoritelja, koji je od šake praha stvorio takvo remek-djelo. Glasoviti liječnik iz poganskih vremena Galen je promatrajući ljepotu ljudskoga tijela kliknuo: „O višnji Tvorče, koji si nas ovakove napravio! Dok opisujem čovječje tijelo, čini mi se, da pjevam pjesmu Tebi u pohvalu!"

Da, svi ljudi, dobri i zli, htjeli - ne htjeli, slave Boga. Slave ga samim naravnim životom svojim. Ali kod čovjeka se Bog ne zadovoljava, da ga slavi kao kamen, biljka ili životinja. On traži od čovjeka, kao razumnog bića, još jednu, drugu savršeniju slavu i to je postavio za posebnu svrhu čovjeku.

2. Posebna je svrha čovjeka: Boga spoznati, ljubiti, služiti i tako u nebo doći.

a) Čovjek se rađa kao mislilac. Biti mislilac nije povlastica pojedinca, nego pravo i dužnost svakoga čovjeka. Ljudi su kroz sva stoljeća bili svijesni tog velikog dara i velike su stvari svojim razumom učinili. Svijetlom svoga razuma prodrli su u unutrašnjost zemlje, promatrali zvijezde i proučili njihove staze. Moramo se diviti djelima, što ih je stvorila industrija i tehnika. Pa ipak nije čovjek samo zato dobio dar razuma. Tko će povjerovati, da je Stvoritelj dao orlu tako snažna krila samo zato, da se on sa svojim plijenom spusti na zemlju i da ga tu proždere? Ne, poziv orla je

da leti nebu pod oblake - daleko od zemlje, blizu neba. I čovjek je dobio razum ne samo zato, da se brine za jelo i piće, da se brine kako će sebi olakšati i uljepšati ovaj život. Ne! Čovjek je dobio razum u prvom redu zato, da promatrajući svijet oko sebe, spozna svoga Stvoritelja. A Bog se tuži na usta Izaije proroka: „ Vô poznaje gospodara svojega i magarac jasle gospodara svojega. Samo narod moj ne poznaje mene." (Is 1,3).

b) Uz razum je čovjek dobio i slobodnu volju. Tom voljom treba da Boga ljubimo i njemu da služimo. On je gospodar i zakonodavac naš. On zapovijeda - mi moramo slušati. On nam je objavio svoju volju! Dao nam je slobodu, da se možemo odlučiti i protiv Njega. Nagrađuje nas, ako njegovu volju vršimo. Sudi i kažnjava, ako protiv nje radimo.

Aleksandar Veliki leži teško bolestan na obali rijeke Kydnos u blizini Tarsa u M. Aziji Njegov osobni liječnik Filip sav je zauzet spravljanjem lijekova Kad je lijek zgotovljen, donose caru list od vojskovođe Parmenija. U listu je pisalo: „Ne pij lijek! Otrovan je! Filip će te usmrtiti!" Aleksandar za čas zastane, a onda lijevom rukom pruži list Filipu, a desnom uzme lijek i iskapi ga do dna. Toliko je bilo njegovo povjerenje u svoga liječnika. Nikada nije Aleksandar ljepše počastio svoga vjernog službenika, nego u taj čas.

I mi, predragi, ničim ne možemo ljepše proslaviti Boga, nego savjesnim vršenjem njegove svete volje, pa i onda kada je ne razumijemo, i onda kada je to skopčano sa žrtvama.

Po kršćanskom je shvaćanju tako sporedno kakav položaj u društvu zauzimaš. Najviši ili najniži. Bogat ili siromašan. Sporedno je, da li si genijalan ili ograničen. Sporedno - da li ti je djelo okrunjeno uspjesima ili neuspjesima. Važno je samo jedno: Kako si služio Gospodinu na mjestu, na koje te je postavio. Neki kralj prolazeći kraj pastira upita ga: „Koliko ti zapravo zaslužuješ čuvajući to stado?" Pastir mu odgovori: „Kralju! Točno toliko, koliko i ti," „Kako to možeš kazati." „Pogledaj kralju, ja svojim poslom zarađujem nebo ili pakao, a i ti svojim kraljevanjem ne možeš drugo zaraditi!"

Jest, na svakom mjestu zarađuješ nebo ili pakao.

2. Čovjek je slobodno biće

Rođeni smo u XX. vijeku, u vijeku neriješenih problema. Tolika su pitanja, koja zanimaju i muče ljude. Muči nas pitanje kruha, o kojem ovisi život pojedinog naroda. Muči nas pitanje mira u svijetu, o kojem ovisi možda i daljnje postojanje ljudskog roda. Ne potcjenjujemo sva ta pitanja, o kojima ovisi naš zemaljski život i blagostanje. Pa ipak, ako me zapitate: koje pitanje je za nas najvažnije, koje je naš gorući problem — ne ću morati dugo razmišljati. To je pitanje: Hoću li na samrti — kad budem odložio plug i motiku, čekić i nakovanj, pero i olovku, metlu i sudoper — biti ubrojen među blaženike ili među prokletnike? Ti možeš odgovor na to pitanje odlagati od godine do godine. U tihim časovima besanih noći to se pitanje uvijek ponovno javlja. Danas ćemo zajednički zahvatiti u to sudbonosno pitanje i dati jedini pravi odgovor u svijetlu vjere i zdravog razuma. Danas ćemo vidjeti: *Da je čovjek slobodno biće i da je odluka o vječnosti u ruci svakog čovjeka.*

I. Razum i savjest

1. Don Bosko je svršavao duhovne vježbe u kažnjeničkom domu u Torinu s 300 mladića. Kao nagradu za uzorno vladanje htio ih je povesti na jednodnevni izlet. Direktor zavoda se nije usudio na svoju ruku dati takvo odobrenje. Nadležno ministarstvo je pristalo, ali uz uvjet, da ih policija, preobučena u civilna odijela, potajno prati. Don Bosko srdačno, ali odlučno odbije taj prijedlog. Odgovorni ministar mu kaže, da je uvjeren, da će Don Bosko na veče dovesti vrlo malo kažnjenika natrag u dom. Veliki vođa mladeži saopći sve to kažnjenicima, kad ih je obavijestio o izletu. Nastala je nečuvena galama. „Vratit ćemo se, pouzdajte se u nas" i slično su vikali mladići. Jedan je što više dodao: „Ako se koji usudi pobjeći, smrvit ću ga!" Drugog jutra, ranom zorom, krenuli su u mjesto udaljeno dva sata hoda. Prvo je plemeniti svećenik sa svojim mladićima prikazao sv. Misu, a onda se prišlo igri i športu. Vrijeme je letjelo, dan je prebrzo prošao. Na veče se cijela grupa s pjesmom vratila u zatvor. Umakao nije ni jedan.

Pitam vas, predragi, što je te mladiće držalo na okupu, što ih je dovelo natrag u kazniionu? Čuvara nije bilo. Bili su svijesni, da se mogu razbježati, ali nisu htjeli. Postojala je u njima doduše čežnja za slobodom, ali su oni

slobodnom voljom svojom odlučili da ostanu. U zatvoru ih i inače čuvaju visoke zidine, žičane zapreke i čuvari, pa ipak pokušavaju pobjeći. Ti su mladići pokazali da čovjek ima slobodnu volju, da se može odlučiti i da može raditi i protiv nagona svoje naravi.

2. Krvolok francuske revolucije Robespierre kao 20 godišnji mladić kuca na vratima kapucinskog samostana. Poglavari bi ga radi velikih umnih sposobnosti rado primili. Nije imao potrebnu dob, a roditelji su se protivili toj njegovoj odluci. Kasnije je postao fanatičan revolucionarac i potokom je krv prolijevao.

Prvo je bio odlučio jedno, a kasnije potpuno slobodno, sasma drugo. Čovjek dakle slobodno bira između životnih puteva, koji vode u suprotne strane.

3. To isto vidimo i u našem svagdašnjem životu.

Djevojka je pred ogledalom prije zabave. Izabire najljepše haljine. Češlja se nekoliko puta, dok ne pogodi onu frizuru, koju je zamislila. Dugo bira ukrase za haljinu. Vele, da danima razmišlja o svim tim sitnicama. Teško se odlučuje. Odluku po nekoliko puta mijenja. Svijesna je, da može obući što hoće, nakititi se i urediti se, kako hoće.

Jeste li gledali ženu u dućanu? Koliko se iznosi robe pred nju. Ona još uvijek nešto drugo traži, gleda, bira. Na koncu ne uzima ništa. Odlučila je, da ode u drugi dućan — tamo bi možda mogla ljepše i jeftinije kupiti. I tamo traži i bira, ne nalazi što je mislila i vraća se natrag u prvi dućan. Svijesna je toga da može birati, da može, a ne mora kupiti.

Koliko besanih noći provede otac obitelji! Taru ga teške brige. Danima razmišlja, savjetuje se s ukućanima i prijateljima prije važne odluke. On je svijestan, da može odlučiti jedno, drugo ili treće. Baš zato i ne spava, baš zato i oklijeva, baš zato i smišlja, što bi bilo bolje za njega i njegovu obitelj.

Pa i svaki od nas ovdje znade, da je mogao i ne doći danas u crkvu; znade da može kadgod hoće sasma slobodno otići iz crkve. Svijesni smo, da smo bića slobodna u svome djelovanju. Ponosni smo na tu slobodu. Ništa čovjeku nije teže, ništa ga više ne ponizuje, nego kad mu se ta sloboda oduzme, kad ga tko izjednači s nerazumnom živinom.

4. To što razum i savjest kazuje svakome pojedincu, to isto osjeća i cijeli ljudski rod. Svi narodi su imali i imaju zakone, pisane ili nepisane; imali su i imaju nagrade za obsluživanje i kazne za nepoštivanje tih zakona. To ima samo onda smisla, ako je čovjek u svom djelovanju slobodan.

II. Objava

Sv. Pismo Staroga i Novoga zavjeta često puta ili izričito govori o sposobnosti slobodnog odlučivanja ili tu slobodu pretpostavlja.

1. Gospodin Bog daje zapovijedi, propise i odredbe. Odmah iza stvaranja prvih ljudi daje im i prvu zapovijed: „Dade Gospodin Bog čovjeku zapovijed: Sa svakoga drveta...“ (Gen 2,16). Teške posljedice neposlušnosti, prvoga prekršaja Božje zapovijedi, naših praroditelja, osjećamo do današnjega dana. Gospodin Bog ne bi mogao tako teško kazniti čovjeka, da je ovaj *morao* prekršiti Božju zapovijed, da se nije *mogao* slobodno odlučiti. Nespojivo je to s dobrotom i pravednošću Božjom.

Kasnije daje zapovijedi narodu Izraelskom i poziva se na slobodu čovjeka. „Danas ti zapovijeda Gospodin Bog tvoj, da držiš sve zakone i naredbe... danas si se *dogovorio* s Gospodinom... da ćeš izvršivati njegove zapovijedi, propise i odredbe i slušati glas njegov“ (Deut 26,16.17). Kad se narod *dogovorio*, da će slušati i izvršivati, znači da je mogao odlučiti i ne slušati i ne izvršivati njegov glas.

2. Gospodin Bog govori o „dva puta“ — o putu dobrih i o putu zlih (Ps 1). On poziva čovjeka, da ide putem dobrih: „Uđite na uska vrata! Jer su vrlo široka vrata i širok je put, koji vode u propast... Nasuprot uska su vrata i tijesan je put, što vodi u život“ (Matth 7,13.14). Kad bi čovjek morao ići bilo uskim bilo širokim putem, kad se ne bi mogao slobodno odlučiti — taj poziv ne bi imao smisla.

3. Gospodin Bog prijeti danom obračuna, danom suda. „Za svaku praznu riječ, koju reknu ljudi, moraju u dan suda dati račun“ (Matth 12,36). „Misliš li,... da ćeš izbjeći sudu Božjemu?“ (Rom 2,3). „Gle, dolazi Gospodin s tisućama svojih svetih, da učini sud nad svima“ (Judae 14-15).

Zašto bi sudio, jednoga kaznio, a drugoga nagradio, ako bi svi nužno djelovali — kad se ne bi mogli slobodno odlučiti?

4. Još bih naveo samo dva mjesta iz sv. Pisma, jedno iz Staroga, a drugo iz Novoga zavjeta, iz kojih se najbolje vidi sloboda čovječje volje.

„On je u početku stvorio čovjeka i predao ga vlastitoj odluci. Ako hoćeš, možeš držati zapovijedi, i vjernost držati zavisi o tvojoj

slobodnoj volji. On je preda te stavio oganj i vodu. Pruži ruku svoju, za čim hoćeš. Pred čovjekom su život i smrt. Što hoće, dat će mu se" (Eccli 15,14-17).

Sloboda je, dakle, prvom čovjeku u kolijevku položena kao poklon Stvoritelja. Taj poklon dobiva svaki od nas. U tvojoj je ruci odluka hoćeš li volju Božju slobodno izvršivati. Ti možeš slobodno birati između najvećih suprotnosti (oganj i voda, život i smrt), ali o tom izboru ovisi tvoja vremenita i vječna sreća.

Pođimo u duhu na Kalvariju. Stanimo pod križ Isusov. Što ćemo čuti? Razbojnik s desne strane nije mogao svoje prikovane ruke sklopiti na molitvu, ali je mogao nešto drugo. Mogao je svojom slobodnom voljom odlučiti se za Isusa Krista. Mogao je svojim nezakovanim ustima tu odluku izreći: „Sjeti se, Gospodine, mene, kad dođeš u svoje kraljevstvo" (Luc 23,42).

Onaj s lijeve strane je posve drugo odlučio. Pridružio se neprijateljima Isusovim. I on je hulio: „Zar ti nisi Mesija? Onda spasi samoga sebe i nas" (Luc 23,39). I za njega je Isus spremio iste vanredne milosti kao i za onoga s desne strane. I on je smio umrijeti uz najsvetijega od svih svetih. I on se smio zagledati u najmilosrdnije oči. I on je smio čuti najpotresniju molitvu. I on je bio očevidac strpljivosti, koja nije od ovoga svijeta. On je bio svjedok obraćenja svoga druga. I on je čuo ispovijed satnika pod križem: „Zaista je ovo bio Sin Božji" (Matth 27,54). Da je rekao i jednu jedinu riječ, bio bi sigurno i on spašen.

Onome s desne strane slobodna volja donijela je nebo (Luc 23,43), a onome s lijeve, ista takva slobodna volja, u skoro isti čas, donijela je pakao.

Svi smo mi putnici na ovome svijetu. Jedni putuju u nebo, a drugi u pakao. Svaki onamo—kamo *hoće*. Tko propadne, propadne zato, jer je tako htio. Svatko je kovač svoje sreće ili nesreće.

Spasitelj je jedne subote opet u sinagogi. Između mnogih vidi i jednoga čovjeka s osušenom rukom. Priđe mu i rekne: „Pruži svoju ruku!" Ovaj je ispruži i postade opet zdrava kao i druga (Matth 12,9-13).

I mi ako želimo u kraljevstvo nebesko, moramo „pružiti ruku". Napeti se koliko možemo. Dužni smo učiniti svoje — a Bog će svoje. Naša slobodna volja i milost Božja mogu sve.

3. Bog pokazuje put u nebo

Braćo! Najvažnije pitanje našeg života glasi: Zašto ja živim? Zašto sam na svijetu? Koja je moja životna zadaća? Kamo ja konačno putujem? Što je konačno cilj moga života? Gdje ću se ja konačno smiriti? Na to prvo i najvažnije pitanje odgovorili smo u našoj prvoj propovijedi o kršćanskom životu jasno i glasno: Čovjek je stvoren od Boga i za Boga i zato njegov život mora biti usmjeren gore prema Bogu, gore prema nebu.

Ali sad se otvara drugo prevažno pitanje: Koji je pravi put, koji vodi gore prema Bogu, prema nebu? Tko će nam ga pokazati? Tko će nas voditi na putu našega života? Mi trebamo vođu, trebamo anđela Rafaela kao nekoć mladi Tobija na putu u nepoznatu zemlju. Trebamo vođu Mojsiju kao nekoć narod izabrani na putu iz Egipta kroz pustinju u obećanu zemlju. Tko će nas dakle voditi? Tko će nam pokazati pravi put života prema Bogu, prema nebu?

Jednog dana pristupio je k Isusu neki bogati mladić, pun čežnje za Bogom i vječnim životom i plamenim očima, punim znatiželjnog očekivanja zapita Isusa: „Učitelju, što dobra moram činiti, da postignem život vječni?" Isus ga pogleda pogledom punim miline i reče mu: „Ako hoćeš ući u život, drži zapovijedi. Ne ubijaj. Ne čini preljube. Ne kradi. Ne svjedoči lažno. Poštuj oca i mater, ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!" (Matth 19,16-19).

Ovaj bogati mladić je zastupao sve nas pred Isusom, kad mu je postavio pitanje: „Učitelju, što moram učiniti, da postignem život vječni?" To je problem sviju nas. To je životno pitanje svakoga od nas, pitanje svake obitelji, svakog društva, svakog naroda, pitanje cijelog čovječanstva. Što moramo činiti da uđemo u život vječni?

Na to životno pitanje daje odgovor i može dati odgovor, samo Bog, samo Sin Božji Isus Krist. I On je preko onog mladića svima nama pokazao pravi put u nebo: „Ako hoćeš ući u život, drži zapovijedi!" U to nekoliko riječi riješeno je najveće pitanje našega života.

Deset Zapovijedi Božjih jesu pravi i jedini put, koji vodi u nebo. Zato ću Vam danas tek općenito, u par crta, pokazati važnost Božjih Zapovijedi za ljudski život i ljudsku zajednicu.

Deset Zapovijedi Božjih znače program našeg života

Na svijetu nema Zakonika kraćeg i jasnijeg, koji bi obuhvatio čitav ljudski život, od Zakonika Božjeg, koji obuhvaća 10 Zapovijedi Božjih. Taj Zakonik uređuje sve vjerske, obiteljske i socijalne odnose ljudske zajednice. Bacimo tek letimičan pogled na to Božje uređenje svijeta.

Prva Zapovijed Božja glasi: Ja sam Gospodin Bog tvoj i nemaj drugih bogova uz Mene. Dakle nitko drugi nema mjesta uz Boga! On je sam i jedini Gospodar Neba i zemlje i Njemu jedinome se moramo klanjati, Njega jedinoga štvovati i Njemu jedinome služiti. Zapamtite: nitko drugi nema mjesta uz Boga! Ni bogatstvo, ni položaj, ni egzistencija, ni uživanje, ni muž, ni žena, ni djeca, ni rodbina, ni čitav svijet. Bog veli: Ja sam Gospodin. . .

Druga Zapovijed Božja glasi: Ne izusti ime Gospodina Boga uzalud. Bog traži da se ime Božje s najvećim poštovanjem spominje, jer je ime Božje sveto. Zato moramo iskorijeniti psovku i kletvu iz naših obitelji i iz našeg naroda. Ime Božje je sveto!

Treća Zapovijed Božja glasi: Spomeni se da posvetiš dan Gospodnji. Zato je nedjelja i blagdan zapovijedana svetkovina i mi smo svi pozvani, da svetkujemo te dane praznovanjem, sv. Misom i molitvom. Naša lozinka mora glasiti: Nedjeljom i blagdanom svi u crkvu, svi na svetu Misu. Nedjelja je naš blagdan, nedjelja je dan Gospodnji!

Tako, braćo, prve tri Zapovijedi Božje znače naš vjerski program, vjerske dužnosti našega života.

Četvrta Zapovijed Božja glasi: Poštuj oca i mater svoju. Evo programa, kakva treba biti naša kršćanska obitelj. Roditelji duguju djeci: ljubav, brigu i odgoj, dok ih ne postave na noge, a djeca duguju roditeljima: ljubav, zahvalnost, poslušnost i poštovanje. Muž mora biti vjeran ženi, a žena mužu. U obitelji mora vladati duh poštenja, iskrenosti, pravde i ljubavi.

Peta Zapovijed Božja znači program, koji stvara opću sigurnost. Ne ubij! O, kad bi se ljudi držali ovog programa, prestali bi ratovi i ratne strahote. Prestala bi ubojstva i razbojstva. Bila bi zaštićena djeca prije i poslije poroda. Bila bi zaštićena sirotinja, nevoljnici, slabi, bolesnici. Na svijetu bi zavladala opća sigurnost, mir i red. Bog je jedini mirotvorac!

Šesta i deveta Zapovijed Božja zaštićuje svetost vlastitog tijela i svetost obitelji. Ne sagriješi bludno, budi čist i sveta života. Ne poželi žene bližnjega svoga, drži i čuvaj bračnu vjernost i sjeti se zakletve, koju si položio pred oltarom na dan svoga vjenčanja. Evo Božjeg programa, koji traži svetost osobnu i svetost obiteljsku.

Sedma i deseta Zapovijed Božja znači program, koji uređuje pravedne odnose u ljudskoj zajednici. Ne ukradi, ne poželi tuđe! O kad bi ljudi ostvarili ovaj Božji program, na svijetu bi zavladala opća sigurnost, pravednost i mir.

Osma Zapovijed Božja znači program, koji uređuje naš međusobni saobraćaj, naše povjerenje. Ne reci krivo i lažno, budi čovjek iskren i pravedan. Zamislite, kakav bi poredak nastao među ljudima, da svi ostvaruju program osme zapovijedi Božje? Ne reci krivo i lažno, to je rečeno ne samo nama običnim ljudima, nego i trgovcima, i činovnicima, i učiteljima, i novinarima, i diplomatima. Nastao bi raj na zemlji, kad bi se ostvario program osme zapovijedi Božje.

Braćo! Bog nam pokazuje put u nebo. Njegov Zakonik, Njegove zapovijedi znače program našeg života. Tko živi prema tom programu, taj putuje ispravnim putem, koji vodi Bogu, u nebo.

Bog je svoje Zapovijedi uklesao u ljudsku dušu i mi ih nosimo u svojoj savjesti

Braćo! Bog nam pokazuje put u nebo, ali ne samo izvana pisanim zakonikom, nego je Bog svoje zakone uklesao u našu dušu i mi ih nosimo u svojoj savjesti. U našoj duši se javlja nešto veliko i sveto, neki apsolutni vođa, koji nas vodi na putu našega života. Taj veliki i sveti vođa u duši zove se savjest. Što je ta naša savjest?

Savjest je svijetlo Božje u duši. Što je sunce na svodu nebeskom, to je savjest u duši ljudskoj. Savjest nam svijetli stazu života. Ona se javlja, kad smo na dobrom putu, ali ona se javlja i svijetli, kad hodamo na rubu ponora. To svijetlo Božje obasjava sve naše misli i želje i sva naša djela. U tom svijetlu vidimo sve dobro i zlo, sve dopušteno i zabranjeno, sve što nas vodi i što nas priječi na putu k Bogu u nebo. (Primjeri!)

Savjest je glasnik Božji u duši. To je glasnik volje Božje. On nam proglašuje Božje zapovijedi i zakone. Nitko tog glasnika ušutkati ne može i ne smije. On se javlja, kad činimo dobro i navješćuje nam blagoslov i nagradu. On se javlja, kad se odlučujemo za zlo, i navješ-

ćuje nam prokletstvo i kaznu. Tko je taj, koji tako odlučno i nadmoćno vodi komandu u našoj duši? Nitko drugi nego Bog, naš vrhovni Zakonodavac. (Primjeri, koji osvjetljuju gornje principe.)

Savjest je Božji pravedan sudac u duši. Ovog suca nitko ne može podmititi niti prevariti. Protiv njegove presude nema apelacije, nema žalbe na drugi viši sud. To je sudac pravedan i neprevarljiv, jer on sudi i kroji pravdu prema vječnim zakonima Božjim. (Primjeri: Judu je savjest osudila na vješala. Navedi savremene primjere kako savjest sudi zločince).

Braćo! Iz današnje propovijedi povucimo ova dva praktična zaključka: Ako nas Bog vodi u nebo putem svojih zapovijedi, koje sačinjavaju program našeg života, onda je naša sveta dužnost upoznati te zapovijedi i provesti ih u život. U našem ovogodišnjem programu određeno je tumačenje: Deset zapovijedi Božjih. Zato polazite marljivo te propovijedi, da ih dobro naučite i razumijete, što je volja Božja.

Drugi zaključak glasi: Ako je naša savjest svijetlo Božje, glasnik i sudac Božji u našoj duši, onda imamo svetu dužnost tu našu savjest: čuvati i njegovati kao svetinju, ali i slušati u svemu, jer tu govori Bog, koji nas vod ipravim i jedinim putem gore u nebo. Amen.

4. Prekršaj zapovijedi — grijeh

Sveti francuski kralj Ljudevit IX. upita jednom zgodom u razgovoru jednoga od svojih vojskovođa: „Koje bi od ova dva zla izabrao: Teško sagriješiti ili oboliti od kuge?" Vojskovođa — brzo, bez mnogo razmišljanja — odgovori: „Radije bih 30 puta teško sagriješio. nego obolio od kuge!" Kralj mu tada odgovori: „Ti ne znaš, što to znači teško sagriješiti!" Jest, i čovjek XX. vijeka više i ne zna šta to znači sagriješiti. Ispričava se svojom okolinom, slabim živcima, naslijeđenim opterećenjima i slično. Zato ćemo danas vidjeti: I. Što je teški grijeh prema Bogu i II. Što je teški grijeh čovjeku.

I. Teški grijeh prema Bogu. Do spoznaje da postoji Bog i šta je Bog, dolazimo promatrajući čovjeka i svijet oko njega. Zaključujemo da je Bog nešto „sasvim drngo" od čovjeka. Tek kad smo spoznali Boga, pa se vratili čovjeku, tek tada smo dobili pravu sliku o čovjeku.

Slično je i sa spoznajom grijeha. Zloću grijeha nismo kadri shvatiti, ako nismo shvatili što je Bog.

1. *Grijeh je buna proti Bogu.* Svima vam je dobro poznata Isusova priča o izgubljenom sinu (Luc 15,11-32). To je jedna od njegovih najljepših priča. Otac, glava obitelji, upravlja svojom kućom. Zapovijeda i nadzire sinove i sluge. To se ne dopada mlađem sinu. On se buni protiv gospodara kuće. Drsko kaže svome ocu: „Daj mi moj dio!" Kao da je htio reći: „Ti si, oče, ostario. Ti više ništa ne znaš. Ne želim te više slušati. Hoću da budem svoj gospodar, da radim što me je volja". Uzima svoj dio i odlazi svojim putem. Sin se pobunio proti svome ocu.

Vidjeli smo u prvoj propovijedi, da je Bog gospodar svega. Sve što vidimo, izašlo je iz ruke Božje, pa i čovjek. Životni zadatak, svrha svega, jest služiti Bogu. Teškim grijehom izjednačujemo se s mlađim sinom. Bunimo se protiv svoga Gospodara. Crv stišče pesnicu prema nebu, patuljak se diže proti divu. Mi govorimo: „Želimo biti slobodni, ne ćemo te slušati. Hoćemo, da budemo svoji gospodari, da idemo svojim putevima. Uzvikujemo s Luciferom i palim anđelima: „Non serviam!" Uzvikujemo s faraonom: „Tko je Gospod, da ga slušam! Ne poznajem Gospoda" (Exod 5,2).

Tuži se Gospod na takve buntovnike: „Odavno si izlomio jaram moj i raskidao užeta moja i rekao: Ne služim ti više" (Jer 2,20).

2. *Grijeh je nezahvalnost Bogu.* Pogledajte izgubljenog sina! Koliku mu je ljubav otac iskazao, kolikim ga je dobročinstvima obasuo. Pazio ga i čuvao od najranijeg djetinjstva. Hranio i othranio ga. Stekao mu lijepi imetak. Tek, kad je sjedio kod svinja svoga gospodara, spoznao je ljubav očevu. Uvidio je, da je i slugama njegovog oca bolje nego njemu. Sva veličina očeve ljubavi vidjela se pri povratku. Ni jednog srditog pogleda, ni jedne jedine riječi prigovora. Tome i takvom ocu bio je nezahvalan. Prema takvome ocu se onako drsko ponio.

Grešnik ide stopama izgubljenog sina. Bog je naš dobri otac. Pun je ljubavi prema nama. „Vječnom ljubavlju ljubim te" (Jer 31,3). „Može li žena zaboraviti dijete svoje? Kad bi ga i zaboravila: Ja ne zaboravljam tebe" (Is 49,15). On to nije samo rekao, nego je i djelima dokazao. Svakome od nas. Još prije nego smo ugledali ovaj svijet, pa onda od našega prvoga daha — pa do posljednjeg kucaja našega srca.

To su darovi naravi i nadnaravi, dobiveni da njima služimo Bogu, a na što smo ih upo-

trijebili? Rukama tuđe uzimamo, nogama hodamo stazama grijeha, okom požudu budimo, uhom bezbožne i nečiste razgovore slušamo, jezikom psovke i kletve nebu šaljemo. Razumom i voljom tragamo za slastima ovoga svijeta. Milost odbacujemo, Crkvu preziremo. Sakramente zlorabimo.

Tuži se Gospod na nezahvalnike: „Sinove odgojih i podigoh, a oni se odvrgoše od mene" (Is 1,2).

3. *Grijeh je rastava od Boga.* Izgubljeni se sin nije samo pobunio proti ocu, nije samo nezahvalan bio, nego se i odijelio od njega. On kida životnu zajednicu s ocem, ostavlja rodnu kuću i očev dom i odlazi u tuđinu, u daleki svijet.

Teškim se grijehom i mi odvraćamo od Boga, od izvora svoga života. Nebeski otac nam je svoju neizmjernu ljubav u tom objavio, da nam je dao da postanemo dionici Njegovog vlastitog života. Dao nam je „vlast da budemo djeca Božja", da živimo u Njemu, u živome Bogu. Kad nosimo u sebi milost posvećujuću, tada živimo u Bogu. To je zapravo naš zadnji i najviši cilj ovdje na zemlji: živjeti u Bogu. Teškim grijehom tu vezu kidamo. Bit teškoga grijeha je u tome: to je rastava (separatio, aversio) od Boga. Rastavljamo se od pravoga svijetla, prave snage, prave sreće, pravoga života.

I opet govori Gospodin: „Čudite se tome nebesa, i zgrozite se ... dva zla učini moj narod: ostaviše mene, izvor žive vode..." (Jer 1,12.13).

II. Grijeh prema čovjeku. Već kao malena djeca smo naučili i u propovijedima smo toliko puta čuli, da je grijeh *uvrijeda Boga.* Time se ne kaže i ne misli kazati, da smo grijehom kadri Boga ražalostiti, nanijeti mu bol ili umanjiti mu sreću. U tom smislu grijeh je više *uvrijeda čovjeka,* koji griješi. „Šta može grijeh Tebi, koji si nepovrediv? Zločin nanose svojoj duši oni, koji protiv tebe griješe i njihova zloba vara samu sebe, kad svoju narav, koju si Ti stvorio i uredio, tako sramote i kvare" (Sv. Agustin).

1. Grijeh je osobna nesreća. Razaranje tijela. Engleski pisac Oskar Wilde u romanu „Slika Doriana Graya-a" opisuje mladića krasnoga tijela, koje je odsjev lijepe i čiste duše. Zanešen njegovom ljepotom, jedan ga je umjetnik ovjekovječio na platnu. Ono je bilo vjerni odraz njegove naravne ljepote. Dorian je želio da tu sliku sačuva i da vidi kakve će promjene život na njemu izvršiti. Upao je u zlo društvo i padao sve niže. Grijeh se gomilao na grijeh, a svaki je na njemu ostavljao svoj trag. I kad se već znatno razlikovao od svoje slike iz mladosti, razjađen on ju sakriva u jednu sobicu u potkrovlju, od koje je samo on imao ključ. Poslije svakog grijeha penjao se u tu sobicu, promatrao tu sliku i nalazio sve veću razliku. Jedva se poznavao. Ta mu je slika postala odvratna i nepodnosiva i on odluči da ja uništi. Uzima oštar nož i kad ga je htio zabiti u sliku, čuje se grozan krik. Preplašena služinčad ja došla zaobilaznim putem u tu sobicu i našla sliku svoga gospodara u cvijetu mladosti. Pred slikom je ležala iznakažena lješina nekog čovjeka. Tek po prstenu na ruci prepoznali su svoga gospodara.

Ova je priča samo roman, ali je vjerna slika svagdašnjeg života.

Tko bi u onome gladnome, poderanom i zapuštenom svinjaru prepoznao sina bogatog kućedomaćina!

Priroda prije ili kasnije pošalje svoj račun! Nije li baš današnji naraštaj jasan dokaz za to? Treba samo otvoreno pogledati oko sebe. Svuda vidimo tragove grijeha. Treba zaći u pojedina odjeljenja bolnica. S jezom i užasom gledat ćemo pustoš, što ju grijeh nanosi. Jedan dobar poznavalac današnjih ljudi tvrdi, da 80 do 90% svega zla na ovome svijetu vuče svoj korjen iz grijeha.

Teret savjesti. Bratoubojica Kain je kažnjen već na ovome svijetu. On priznaje: „Prevelika je kazna moja, a da bih je mogao snositi" (Gen 4,13). Kralj David, mučen teškom grižnjom savjesti, moli: „Nema mira u mojim kostima od grijeha mojih, jer krivnja moja izađe vrh glave moje, kao teško breme pritiskuje me" (Ps 38, 4-5).

Pogledajte izgubljenog sina kod svinja. Da nije bilo grijeha, lako bi podnio teret siromaštva. A ovako opterećen grijesima, nema životne radosti. Ne vidi cvijeća na livadi, nema oko za zelenilo šume, ne čuje žubor potoka, ne osjeća toplinu sunca. Ne veseli se Božjoj prirodi oko sebe. Grijeh mu ne da mira. Savjest ga grize cijele duge dane i besane noći.

Pa ako i godinama, poslovima i razonodama, nadglasamo i ušutkamo taj glas savjesti — doći će vrijeme, kad će se ona probuditi i dvostrukom snagom progovoriti.

Grijeh čovjeka orobi i osiromaši. Najveće blago čovjeka jest milost posvećujuća, veza s Bogom. Izgubljenom sinu je najte-

ža je bila odvojenost, udaljenost od oca. Stariji brat uživa ljubav očevu, živi s njime zajedno, ništa mu ne manjka. Zavidan je čak i slugama svoga oca. I oni su sretniji od njega. Samo on je daleko od oca u tuđini, u bijedi i nevolji — i to vlastitom krivnjom.

Teški grijeh oduzima čovjeku najvrijednije: milost posvećujuću i sve što je s njom povezano. Prestajemo biti djeca Božja. Izgoni iz naše duše presv. Trojstvo. Gubimo zasluge. Postajemo siromašniji od prosjaka — i to vlastitom krivicom.

2. *Grijeh je socijalna nesreća.* Nije izgubljeni sin samo sebi naškodio. Sv. Pismo govori, da je živio raspušteno. Dakle je i druge, muške i ženske, za sobom vukao u ponor.

Kod svakog je to grijeha tako. Grijeh nosi sa sobom prokletstvo i za okolicu, on je socijalno zlo. Neki više, neki manje. Pogledajte samo nekoje.

Pijanstvo! Prema podacima iz dnevne štampe na teritoriji FNRJ živi oko 200.000 teških pijanaca. Svaki taj ima svoju obitelj. Dakle okruglo jedan milijun ljudi trpi u Jugoslaviji od toga grijeha. U Njemačkoj radi alkohola dolazi godišnje oko 30.000 u ludnicu, a oko 100.000 u sudnicu.

Blud! U zavodu za slijepe u Münchenu 73,8% sljepoće je prouzrokovala infekcija od gonorrhoe-e (T. Toth). Stanovnici ludnica, glupa djeca, jadna četa mršavih i hromih daje žalostan dokaz razornosti grijeha.

Lako bi ljudi podnijeli križeve, što ih nebo šalje. Teški i brojni su križevi, što ih ljudi grijesima nameću sebi i svojoj braći!

Grijeh je dakle veliko, najveće i jedino zlo. Čuvajmo ga se. Čitao sam, da ljudi, koji su doživjeli i preživjeli strahote dvaju svjetskih ratova, osnivaju društva za promicanje mira u svijetu. Ubacili su u svijet parolu: *Rat — ratu!* Mi, pozovimo cijeli svijet u rat proti zlu, proti grijehu! Na upornu i sistematsku borbu do istrebljenja. Ako u svijetu budemo iskorjenili grijeh — nestat će i rata i svih drugih zala.

Svećenik u društvu

Napisao Kardinal Suhard, nadbiskup pariski

(Nastavak 8.)

Svećenstvo i lajikat

Osnovana na doktrini i tradicionalna u Crkvi, ta „participacija svjetovnjaka u hijerarhijskom apostolatu" našla je u definicijama Katoličke Akcije po Piju XI. i Piju XII. posvetu i kao novu realnost (1). Tekstova ima obilje. Mi ćemo vas, predraga naša braćo, samo uputiti na njih. Jer naša namjera nije ovdje govoriti direktno o problemu lajikata, nego samo pokazati, da posredništvo svećenikovo nema smisla bez njega i da nije potpuno bez svjetovnjaštva i po njemu (2).

I to čak i na području milosti izričito nadnaravnom, na području širenja Kraljevstva Božjeg. „Taj apostolski rad, ispunjen u duhu Crkve, piše Pijo XII., posvećuje tako reći svjetovnjaka i čini ga *službenikom Kristovim* u smislu, što ga sveti Augustin tumači ovako: kad čujete, braćo moja, gdje Krist kaže: „Tamo, gdje sam ja, tamo je i moj službenik", čuvajte se, da ne mislite samo na revne, biskupe i klerike. I vi budite, na svoj način, službenici Kristovi, živeći dostojno ... propovijedajući njegovo ime i nauku onima, kojima možete" (3).

Nepodijeljeni apostolat

Prema tome apostolska je zadaća svećenika

(1) „Hitno je potrebno, da lajici uzmu na neki način svoj udio u hijerarhijskom apostolatu Crkve. Poučeni od svećenika, koji im osiguravaju i njihov duhovni odgoj, živeći potpuno kršćanskim životom, ti svjetovnjaci pripravljaju putove svijetlu Istine i posvetnom djelovanju milosti u krugovima udaljenima od Crkve ili neprijateljskim njezinu djelovanju ... Odatle izlazi jasno da je misija tih svjetovnjaka, u nekom smislu, misija posvećene hijerarhije i Isusa Krista, to jest pribaviti drugim dušama nadnaravni život, činiti da on raste i braniti ga. Dosljedno tome, njihova je djelatnost dragocjena pomoć i dužna dopuna svećeničkoj službi. I radi toga opažanja Mi smo od početka Našeg pontifikata uputili hijerarhiji i puku očinski poziv, da vjernici budu primjereno pripravljeni i organizirani s obzirom na taj apostolat, što smo ga mi definirali kao sudjelovanje svjetovnjaka u hijerarhijskom apostolatu i nazvali ga *Katoličkom Akcijom* (kurziv u tekstu)." (Pijo XI. Pismo biskupima na Filipinskim otocima, 18.1.1939).

(2) „Jer Crkva, to su u prvom redu vjernici ... svjetovnjaci, kršćanski puk ... i svećenstvo nema opravdanja opstanka nego u zajednici, da njom upravlja, da je duhovno štiti, da je uokviruje. Kler za puk, a ne puk za kler. Izvan puka ne može se zamisliti kler. On uranja u zajednicu, u njoj se oblikuje, iz nje se hrani. Prvotno, prirodno stanje kršćanina jest, da je svjetovnjak. Svećenik je svjetovnjak, koji je postao svećenik... Kršćanski je puk zemlja hraniteljica Crkve. Sve se konačno odnosi na nj i o njemu ovisi sve ..." (Kanonik Leclercq, *La Vie du Christ dans l' Eglise*, p. 185).

(3) In Ev. Jo. tract. 51,15 sq. — Pijo XII., Enciklika *Summi Pontificatus*, D. C., 5. XII. 1939.

jasna. Sučelice ljudima, koje treba spasiti, on ne će govoriti „ja", nego „mi". Potpuni tvorac Evangelizacije nije ni obični kršćenik, ni sam svećenik, nego kršćanska zajednica. Osnovna stanica, jedinica mjere Apostolata, svagdje je kao neka vrst „organske sastavine", nerazdruživa dualnost: svećenstvo — lajikat (4).

Nemojte ipak misliti, predraga naša braćo, da su oni u istom redu. Oni naprotiv odgovaraju realnostima i zadaćama, što se popunjaju (5). Ove ne proizlaze iz analize, nego, kako smo vidjeli, iz Kristove volje, čiju dubinu i dobrotu divno osvjetljuje povijest kršćanstva: svećeništvo, dano odozgor, ukazuje se u isto vrijeme kao *služba* (Matth 20,17-28). Svećenik je na raspoloženju svojoj braći. Bilo da vjeruju, bilo da ne vjeruju, oni imaju prava na njega. A i on na njih. Jednom riječju, on je njihova glava i on im daje život.

Svećenik glava zajednice

Prvenstvo svećenika nad vjernicima, što smo vidjeli da proizlazi iz njegove vlasti Reda i njegove vlasti jurisdikcije (6), ponajprije je *funkcija mističkog jedinstva*, određena za život „Kršćanske zajednice". Ona se ne vrši na način nekog despotizma, nego kao neko *djelatno predsjedništvo*, što se proteže na sva religiozna nastojanja Božjeg puka: službe, Sakramente, katehezu, molitvene sastanke itd., da se sve, kako kaže Apostol, u najboljem redu zbiva u Crkvi" (7).

(4) Brojni tekstovi Pija XI. o Katoličkoj Akciji odnose se izričito ili neizričito na nauku 1 Cor 12, 4-30 o izgradnji Mističnog Tijela i o međusobnoj ovisnosti udova o glavi i među sobom.

(5) Bar na području apostolata, na kojemu smo ostali. Jer za Žrtvu Novog Zakona, kako ćemo to opet kazati, sam Krist (a prema tome svećenik, koji je sam po Redu njegovo „oruđe") je onaj, koji žrtvuje.

(6) O jurisdikciji običnog svećenika vidi *Vjesnik* 1952., s. 79. bilješka 2.

(7) „Cuique coetui praesident sacerdotes, altari, sacrificio, sacramentis, exhortationibus, correctionibus, concioni, catechesi, divinis praeconiis et quibusque aliis ecclesiasticis officiis ac sacris exercitationibus, ut omnia, sicut ait Apostolus, in Ecclesia *cum ordine fiant*. Ergo praeesse in Ecclesia, absente Episcopo, sacris quibusque officiis, proprium Presbyteri munus est". (Catalanus, Pontific. Rom.)

„Crkva može računati sa suradnjom svećenstva i lajikata, piše Nj. Sv. Pijo XII., i suvereni uvjet svake legitimne i plodonosne suradnje u hijerarhijskom apostolatu (jest) sinovska odanost prema onima, koje je Duh Sveti postavio, da ravnaju Crkvom Božjom" (8). Ovo je bila posljedja oporuka Pija XI.: „Jedna stvar, što nas je naučilo naše sada već dugo iskustvo, jest ta, da je u svim zemljama sudbina Katoličke Akcije u rukama svećenstva" (9).

Glava, davalac života

Jer taj autoritet, — koji u Tijelu čini Hijerarhiju srodnom Glavi, — ujedno mu daje život (10). Svećenik nije ni jednak kršćanima, niti je od njih postavljen, on je njihov Otac. Ponajprije, jer ih on rađa na božanski život vjerom i Krštenjem, kojemu je on redovni službenik (11). Pošto je rodio svoje sinove, on ih hrani do njihove smrti (1 Thess 2,7-8). „Djelitelj Božjih tajna" (12), on ih hrani bez prestanka dajući im Kruh i „Riječ", kojoj je on službenik (Act 6,4) i učitelj.

(8) Pijo XII., Pismo francuskom episkopatu, 4. ožujka 1945.

(9) Pio XI., Apostolsko pismo episkopatu Filipinskih otoka, 18. siječnja 1939.

(10) Opreka između vjernika s jedne strane, koji bi imali u rukama karizme i „Duha", a s druge strane hijerarhije, koja bi bila samo juridička, kasnija institucija, neživotvorna, protivi se svetim tekstovima, povijesti i iskustvu.

(11) Materinstvo Crkve, u strogom smislu, nije udio svih vjernika, nego samo jedinih nosilaca njezine plodnosti i njezine pastirske moći, po kojima se djeca Crkve rađaju, njeguju, odgajaju. Ono jednom riječju pripada ocima Crkve. Mi ih prirodno nazivamo ocima, radi njihova spola, jer je Krist odredio, da najviše funkcije u Crkvi imaju vršiti muževi. Ali ako se gleda formalno na njihov položaj u Crkvi i nadnaravno, tada se pokazuje u njima značaj materinstva. Udruženi s Bogom-čovjekom na poseban način, u Svetom Duhu, oni se predstavljaju uistinu kao posrednici, po kojima Bog-čovjek poput kakva oca rađa, njeguje, odgaja svoju djecu". (Scheeben, *Le mystère de l' Eglise*, p. 533).

(12) 1 Cor 4,1. Cf. Tit 1,7. Vulgata prevodi „*Dei dispensatorem*".

IZ BISKUPSKE KANCELARIJE

Broj: 1724 - 1952.

OKRUŽNICA

Predmet: *Propovijedanje moralnih istina sv. Vjere.*

Prečasna i velečasna braćo dušobrižnici!

U slijedećoj godini nastavit ćemo sa sistematskom poukom u nedjeljnim propovijedima. U drugoj godini našeg četvorogodišnjeg plana obrađivat ćemo teme iz moralnih istina sv. Vjere.

1. S poukom ćemo i opet početi na prvu nedjelju Došašća i nastavit ćemo svake nedjelje kroz cijelu godinu. Samo u nedjelje, na koje spada koji blagdan (Uskrs, Duhovi, Krist Kralj itd.) ili dan klečanja, iznimno ćemo prekinuti plan i temu uzeti u vezi s blagdanskim otajstvom.

2. Ponovno treba vjernike upozoriti, da redovno dolaze na sv. Misu i nedjeljnu propovijed, da uzmognu neprekidno i sistematski pratiti propovjednikova izlaganja.

3. Obligacija propovijedanja po planu ima se smatrati preceptivnom i gg. dekani moraju se posebno interesirati, da li se ova odredba obdržava.

4. Da uzmognete nastupati u svojim propovijedima s unkcijom i žarom apostola i da si osigurate bitne uvjete uspjeha u ovogodišnjoj tematici propovijedanja, potrebno je:

da živite onako, kako propovijedate, da napravite harmoniju između facere i docere. Propovjednik treba da prije realizira u svome životu ono što će na propovjedaonici govoriti. Kad bi realnost učinila isto što i riječ, slušatelji bi bili nadvladani i ganuta srca, korigirali bi svoj život;

da govorite plamenom osobnog uvjerenja i spontanog žara. Duboko uvjerenje u istine, o kojima ćemo govoriti, stiče se konstantnim studijem - ove godine studijem moralnog bogoslovlja. Znajte, da samo osobno uvjerenje rađa uvjerenjem kod slušatelja;

da molite Gospodina za pravu riječ u poučavanju: Munda cor meum, ac labia mea, ut digne et competenter annuntiem doctrinam tuam;

da se u molitvi spustite u sferu istina, koje ćete naviještati: Contemplata aliis tradere.

Mnlite, da Gospodin otvori duše slušatelja - vaših vjernika i da ih vaša riječ potakne na reformu života.

Đakovo, 4. XI. 1952.

† STJEPAN
nasl. biskup

Broj; 1725 - 1952.

OKRUŽNICA

Prošle sam godine o blagdanu Bezgrješnog Začeća pozvao braću svećenike i vjernike, da prigodom pedesetgodišnjice Strossmayerove posvete naše biskupije Božanskom Srcu Isusovu, obnovimo posvetu Srcu Isusovu i dodamo još i posebnu posvetu Bezgrješnom Srcu Marijinu.

Dolazi i opet blagdan Bezgrješne. Ponovno osvježimo i produbimo našu pobožnost Bezgrješnom Srcu Marijinu! Sveti je Otac prije *deset godina* svečano posvetio čitavu Crkvu Bezgrješnome Srcu. Treba da suosjećamo sa svetom Crkvom! Treba da ovu pobožnost razumijemo, usvojimo i prakticiramo - pojedinačno, u obiteljima i crkvi! Preko te pobožnosti sv. Crkva očekuje najveće milosti.

Predmet je ove pobožnosti fizično i duhovno Srce Marijino, kao izražaj Marijine svetosti, dobrote, moći i ljubavi, kojom Ona obuhvaća sav svijet kao Njegova Majka, Zagovornica i Gospodarica. A *svrha* je ove pobožnosti povratak zalutalog svijeta k Bogu posredovanjem Bezgrješnog Srca Marijina. Glavni *sadržaj* ove pobožnosti jest: pružanje dužne *zadovoljštine* Srcu Marijinu, *posveta* Srcu Marijinu, *apostolat* molitve, napose krunice i apostolat žrtve za *obraćenje grešnika*.

„Ja sam još jedina, koja mogu isprositi zalutalom svijetu spas od najstrašnije propasti" (Fatima).

Kolika sreća za nas, da i mi možemo sudjelovati s Marijom u ovom velikom djelu, u prvom redu svojim ustrajnim molitvama (krunicom) i svojim mnogim žrtvama za obraćenje grješnika.

Draga braćo svećenici! Stavimo i mi sebe i sav svoj rad pod zaštitu Srca Marijina! A zatim se trsimo, da što više ljudi privedemo Bezgrješnom Srcu! Ustrajno i s ljubavlju poučavajmo svoje vjernike - djecu Marijinu - kako im valja Mariju pravo štovati, ljubiti, slušati, nasljedovati i njoj se utjecati! Sa žarom ih potičimo na bezgranično *pouzdanje* u dobrotu i moć ovog preljubeznog Srca!

Od konkretnih oblika ove pobožnosti uvedimo svi u svoje župne crkve pobožnost pet prvih subota. To će ujedno biti prilika, da sabranim vjernicima svakog mjeseca reknemo koju o svrsi ove pobožnosti i redom obavimo s njima razmatranja pojedinih otajstava svete krunice. Planski nastojmo, da svi vjernici bar jedamput u životu obave pobožnost devet prvih petaka i pobožnost pet prvih subota!

Ispitajmo se sada o blagdanu Bezgrješnog Začeća, što smo dosad učinili u tom pogledu?

Za sam blagdan Bezgrješnog Začeća pripravimo se i ove godine posebnom trodnevnicom, kao i prošle godine.

Nakane trodnevnice neka budu:

Prvi dan: obraćenje grješnika.
Drugi dan: brojni i sveti svećenici.
Treći dan: duhovni uspon naše biskupije.

Svaki dan ove trodnevnice neka bude poslije Zornice - kratki nagovor, sveta krunica, litanije, blagoslov.

Na sam blagdan iza svete Mise obnovimo našu posvetu Srcu Marijinu prema lanjskom obrascu.

Đakovo, na dan Prikazanja Bl. Dj. Marije 1952.

† STJEPAN
nasl. biskup

DIREKTORIJ za 1953. godinu se može naručiti kod Bisk. ordinarijata, uz iste uvjete kao i prošle godine.

SADRŽAJ

I. Okružnice Biskupskog Ordinarija

	Strana
Župske zgrade, nadarbinska imovina	16
Golubinci, natječaj za župu	16
† Gyarmathy Adam	32
Proslava uskrsne vigilije	44
Papin dan	45
Veliki Četvrtak, posveta ulja	45
† Rogoz Ivan	48
Casus reservati	92
Opetovni i župnički ispiti	96
Kanonski pohod i sveta Krizma	96
† Lazanin Đuro	132
Propovijedanje moralnih istina svete vjere	177
Obnova posvete Bezgrješnom Srcu Marijinu	178

II. Članci

Vrijeme je kratko	1
Krist u župi	2, 50
Sub tuum praesidium	3
Svećenik u društvu	3, 29, 43, 61, 78, 125, 145, 159, 176
Ah, ti kumovi	7, 21
Sveta uskrsna noć	17
Korizmena poslanica preuzv. gospodina Biskupa Msgra Stjepana Bäuerleina	33
Iz novijih brojeva AAS	36
Nisi granum frumenti	49
Egzistencijalizam i kršćanstvo	53
Mater nostri secerdotii	65
K pitanju periodičnog uzdržavanja u braku	66
Nadležan župnik za izvide prije vjenčanja	69
Emitte Spiritum tuum	81
Slobodni list za vjenčanje	82
O binaciji	86, 98
Dođite k meni	97
Meditatio cordis mei	117
Poziv sv. Oca na duhovnu obnovu	118
Sv. Mise zadušnice	129
† Đuro Lazanin	131
Psallite Deo nostro	133
Duh oca Maksimilijana Kolbe-a	134
Večernja Molitva	137
Quis poterit stare	149
O crkvenoj umjetnosti - Instrukcija	150
Moralne dispozicije i nevjera	152
Svećeniče, i ti si samo čovjek!	165
Uz godišnjicu posvete Bezgrješnom Srcu Marijinu	166

III. Propovijedi

Bog Stvoritelj, Anđeli, Kazna anđela, Bog stvoritelj vidljivog svijeta 9
Bog Stvoritelj čovjeka, Duša, Istočni grijeh 25
Providnost, Problem zla, Čekanje Spasitelja, Vjerujem u Isusa Krista . . . 38
Sv. Pismo, Majka Božja, Dolazak Spasitelja 56
Kristovo rođenje, Njegova Osoba, Javni život, Zadnja večera 72
Kristova: Muka, Smrt, Uskrsnuće 88
Uzašašće, Duhovi, Crkva: osnutak, uređenje, Primat, Znakovi Crkve, Mistično Tijelo, Borbe protiv Crkve u prošlosti 100
Zablude, Zašto ljubim svoju Crkvu, Zadnji pape, Općinstvo Svetih 119
Smrt, Sud, Nebo, Čistilište 138
Uskrsnuće, Posljednji Sud, Vjera i nevjera 150
Svrha ljudskog života - Bog, Čovjek je slobodno biće, Bog pokazuje put u nebo, Prekršaj zapovijedi - grijeh 167

IV. Vijesti, upute, obavjesti

Vijesti Bisk. Ordinarijata - Đakovo 16, 32, 46, 64, 80, 94, 115, 132
Vijesti Nadbisk. Ordinarijata - Beograd 48
Iz uredništva 16, 32, 116, 164
Vijesti iz svijeta 148, 163

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 1. — Pretplata godišnje 400 Din. — Broj ček. rač. 573-963320 — Tisak Gradske tiskare u Đakovu